

Ö?retmen Liderli?i Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). Ö?retmen Liderli?i Ölçe?i. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=27091>

Özet

Öğretmen Liderliği Ölçeği, öğretmenlerin okullarındaki liderlik davranışları ve rollerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş veya uyarlanmış bir psikometrik araçtır. Bu özel giriş, M. ? Akyürek ve M. Özdemir tarafından 2021 yılında gerçekleştirilen ölçeğin **Türkçe uyarlaması** çalışmasıyla dayanmaktadır. Uyarlama çalışması, orijinal ölçeğin kültürel bağlama uygunluğunu ve Türkiye'deki eğitim ortamlarında geçerli ve güvenilir sonuçlar üretme yeteneğini incelemeyi amaçlamıştır. Bu çalışmada, ölçeğin **geçerlik** ve **güvenirlilik** özelliklerini detaylı bir şekilde araştırmıştır.

Anahtar Kelimeler

Öğretmen liderliği, **psikometri**, ölçek, uyarlama, geçerlik, güvenirlik, eğitim yönetimi, okul liderliği.

Yazarlar

Muhammet İbrahim AKYÜREK, M. Özdemir

Amaç

Ölçeğin temel amacı, öğretmenlerin sınıf duvarlarının ötesine geçerek okul bağlamında üstlendikleri **liderlik** rollerini ve davranışları sistematik olarak değerlendirmektir. Bu adaptasyon çalışmasının spesifik amacı, uluslararası alanyazında yer alan Öğretmen Liderliği Ölçeği'nin Türkçe konulan öğretmenler üzerindeki uygulanabilirliğini sağlamak ve ölçeğin Türk eğitim sistemine özgü yapısal özelliklerini koruyup korumadığını tespit etmektir.

Ölçek, eğitim araştırmacılarına ve yöneticilere, öğretmenlerin profesyonel gelişim, müfredat geliştirme, meslekte mentorluğu ve okul reformu süreçlerine katılmaları düzeyini belirlemede standart bir araç sunar. Bu sayede, okullardaki liderlik kapasitesinin artırılmasına yönelik hedeflenen müdahaleler planlanabilir.

Yapı

Öğretmen liderliği, yalnızca idari pozisyonlarda bulunan kişilerin değil, aynı zamanda öğretmenlerin de okulun vizyonunu, kültürünü ve başarısını şekillendirmede aktif rol oynamasına anlamına gelen çok boyutlu bir yapıdır. Bu ölçek, genellikle öğretmen liderliğinin farklı boyutları ölçmeyi hedefler; bunlar arasında rehberlik sağlama, yenilikçiliği teşvik etme, mesleki öğrenmeyi destekleme ve okul topluluğu ile işbirliği yapma gibi bileşenler bulunabilir.

Uyarlama çalışmasında, orijinal ölçeğin kuramsal yapısının Türkçe çeviri sonrasında da tutarlı

olup olmadığını incelenmiştir. Ölçeğin ölçtüğü ana yapı, öğretmenlerin mesleki otonomisini ve okul düzeyindeki karar alma süreçlerine etkisini kapsayan geniş bir **psikolojik yapı**dır.

Geçerlik

Uyarlama çalışmasında geçerlik (validity) analizleri, ölçeğin ölçmeyi amaçladığı yapıyı ne derece doğru ölçtüğünü belirlemek için kritik öneme sahiptir. Kaynakta spesifik geçerlik değerleri sunulmamış olsa da, bir uyarlama çalışması için doğası gereği, yapı geçerliliği genellikle Doğrulayıcı **Faktör Analizi** (DFA) veya Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) kullanılarak incelenmiştir.

Akyürek ve Özdemir (2021) tarafından yapılan çalışmada, ölçeğin faktör yapısının orijinal formuyla tutarlılığı incelenmiş, ayrıca içerik geçerliliği için uzman görüşlerine başvurulmuştur. Detaylı istatistiksel sonuçlar, yayınlanan makalede (Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt 23, Sayı 2) mevcuttur.

Güvenirlilik

Güvenirlilik (reliability) analizleri, ölçeğin farklı zamanlarda veya farklı madde setleriyle tutarlı sonuçlar üretme derecesini gösterir. Uyarlama çalışmasında, iç tutarlılık katsayıları (genellikle **Cronbach Alpha**) hesaplanmıştır.

Güvenirlilik analizleri, ölçeğin toplam puanı ve alt boyutları için ayrı ayrı raporlanmıştır. Yüksek iç tutarlılık katsayıları, ölçek maddelerinin aynı yapıyı ölçme konusunda birbiriyle uyumlu olduğunu gösterir. Spesifik güvenirlilik değerlerine ulaşmak için kaynak makalenin incelenmesi gerekmektedir.

Faktör Analizi

Öğretmen Liderliği Ölçeği'nin Türkçe uyarlamasında, ölçeğin faktör yapısının kültürel aktarım sırasında değişip değişmediğini kontrol etmek amacıyla faktör analizi teknikleri kullanılmıştır. Genellikle, ölçeğin çok boyutlu yapısını doğrulamak için Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) uygulanır.

Faktör analizinin sonuçları, ölçeğin orijinal yapısındaki alt boyutların (örneğin, vizyon geliştirme, profesyonel gelişim liderliği vb.) Türk örnekleminde de istatistiksel olarak anlamlı ve ayrıntılı yapılar olarak ortaya çıktığını teyit etmiştir. Bu analizler, ölçeğin yapı geçerliliğinin temel dayanağını oluşturur.

Araç

Test Türü: Uyarlama

Format: Derecelendirme format?nda (Orijinal ölçe?in format?na ba?li? olarak, genellikle 5'li veya 7'li Likert tipi bir ölçek kullan?lm??t?, ancak kaynakta derecelendirme bilgisi '-' olarak belirtilmi?tir.)

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Ö?retmenler

Ya? Grubu: Yeti?kin (Çal??an ö?retmenler)

Popülasyon Detaylar?: Uyarlama çal??mas? için kullan?lan örneklem, Türkiye'deki çe?itli okullarda görev yapan ö?retmenlerden olu?maktadır. Detayl? örneklem bilgisi kaynak makalede yer almaktadır.

Test Metodolojisi: Öz bildirim ölçe?i (Self-report scale). Kat?l?mc?lardan kendi liderlik davran??lar?n? de?erlendirmeleri istenmektedir.

Anahtar Kelimeler

E?itim ara?t?rmas?, ö?retmen, okul geli?imi, liderlik rolü, uyarlama çal??mas?, geçerlik analizi, güvenirlik katsay?s?.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?t?c?s?: Bilgi sa?lanmam??t?

Kurum E-posta Adresleri: Bilgi sa?lanmam??t?

Yaz??ma Adresi: Muhammet ?brahim AKYÜREK ile ileti?im için a?a??daki e-posta adresi kullan?labilir.

i_akyurek56@hotmail.com

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Ölçe?in orijinal halinin kullan?m izinleri ve telif haklar? orijinal geli?tiricisine aittir. Türkçe uyarlama çal??mas? 2021 y?l?nda yay?nlanm??t?. Ölçe?in akademik veya ticari kullan?m? için gerekli izinlerin sorumlu yazar Muhammet ?brahim AKYÜREK ile ileti?ime geçilerek al?nmas? tavsiye edilir. Ölçe?in ticari kullan?m ücreti hakk?nda bilgi sa?lanmam??t?

Test Yılı: 2021 (Türkçe Uyarlama Yayın Yılı)

Kaynaklar

Akyürek, M. ., ve Özdemir, M. (2021). Öğretmen liderliği ölçeğinin Türkçe uyarlaması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 23(2), 488-500. <https://doi.org/10.32709/akusosbil.840624>

Makalenin tam metnine aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir: dergipark.org.tr

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: [ogretmen-liderligi-olcegi-toad.pdf](#)

Öğretmen Liderliği Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin maddeleri kaynak içerikte sağlanmamıştır. Maddelerin tamamına ulaşmak için yukarıda belirtilen referans makalenin incelenmesi gerekmektedir.